

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

IX. De qualitate & quantitate Modalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

EDENTVLI.

- E. Petrum non currere est possibile.
den. Petrum non currere est contingens.
ru. Petrum non currere non est impossibile.
li. Petrum currere non est necesse.

ILIACE.

- I. Petrum currere non est possibile.
li. Petrum currere non est contingens.
a. Petrum currere est impossibile.
ce. Petrum non currere est necesse.

PVRPVREA.

- Pur. Petrum non currere non est possibile.
pu. Petrum non currere non est contingens.
re. Petrum non currere est impossibile.
a. Petrum currere est necesse.

- 8 In his propositionibus inuenies quemcumque ex his terminis valeas excogitare, semperque videbis propositionem respondentem litteræ A, dicto & modo affirmato; & litteræ E, dicto tantum negato; & litteræ I, negato tantum modo; & litteræ V, modo & dicto negato.

PUNCTVM IX.

De qualitate, & quantitate Modalium.

- 1 Propositionis modalis non dicitur affirmatiua aut negatiua ex eo quod affirmetur, vel negetur dictum, sed ex eo quod affirmetur, vel negetur modus, quapropter hæc propositio erit affirmatiua *Petrum non currere est possibile*, & hæc negatiua *Petrum currere non est possibile*, licet hæc dictum affirmatum habeat, & illa negatum. Ratio est facilis, quia propositionem esse affirmatiuam, aut negatiuam sumitur ex negatione, aut affirmatione afficiente præcipuam copulam; cum verò præcipua copula propositionis modalis non sit illa, quæ in dicto includitur, quia totum hoc se habet tanquam subiectum, sed quæ annexit dictum ut subiectum cum modo tanquam cum prædicato; hinc fit ut quando hæc copula affirmatur, ex vi cuius modus est affirmatus, propositio sit affirmatiua, & quando talis copula negatur, ex vi cuius modus est negatus, propositionem esse negatiuam. Modum esse affirmatum, & negatum ex vi negationis aut affirmationis in præcipua copula reperta per se patet, quia non ex alio capite propositio hæc *Petrum non currere est possibile*, est de modo affirmato, nisi quia copula est affirmatiue ponitur: & non alia ratione hæc est de dicto negato, *Petrum currere non est possibile*, nisi quia copula est afficitur negatione.
- 2 Circa veritatem, & falsitatem harum propositionum Modalium vix potest aliquid præscribi, quod commune non sit omnibus propositionibus, illa enim est propositio vera, quæ enunciat rem sicuti est, & illa est falsa, quæ rem aliter ac est significat, quod omnibus propositionibus commune est. Hæc tamen regulæ solent pro his modalibus assignari. Propositio de necesse est vera, quando illius de *in esse*, importat veritatem necessariam, hoc est, cuius dictum reducitur ad propositionem necessariam, verbi gratia *necesse est hominem esse animal*, vera est propositio, quia illius dictum reducitur ad hanc propositionem *homo est animal*, quæ necessariam continet veritatem. Eadem ratione propositio de impossibili est vera, quando illius de *in esse* est impossibilis, veluti *impossibile est hominem esse equum*, est vera propositio, quia hæc propositio *homo est equus* impossibilis est. Similiter propositio de possibili, & contingenti vera est, quando illius de *in esse* non repugnat, etiam si veritatem habeat, vel de facto falsa sit, dum potuerit antecedenter veritatem habere. Hæc per se nota sunt, & non maiori examine digna.
- 3 Notat etiam Tolerus huiusmodi propositiones modales semper habere veritatem, aut falsitatem necessariam, ita ut illa quæ de facto est vera, nullo modo potuerit

Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. I.

rit esse falsa: neque illa quæ modò falsa est, aliquando potuerit habere veritatem. Vnde etiam si propositio sit de modo contingenti, connexio huiusmodi contingentis cum subiecto, vel necessaria est, vel impossibilis, quia id, quod est possibile, seu contingens repugnat non esse tale, & impossibile fieri nequit; similiter id quod est impossibile, aut necessarium, ita est impossibile, ut etiam in sensu diuino illi repugnet possibilitas, aut defectus necessitatis: hæc omnia ita se habent respectu necessitatis, impossibilitatis, possibilitatis, aut contingentiae physicae: solemus autem his modis non necessitatem, impossibilitatem, aut contingentiam physicam intelligere; illa enim necessaria vocamus, quæ non sine magna difficultate, aut graui incommodo possunt non esse, quo sensu dicimus, necessarium est te Romam petere, quia Superioris præceptum, amicorum preces, & negotiorum status sic expolunt. Similiter impossibilia dicimus illa, quæ non sine ingenti difficultate, aut graui incommodo fiunt; & contingentia appellamus illa, quæ sine graui difficultate secundum statum rerum possunt accidere. Si hac ratione prædicti modi sumantur, propositio modalis accidentaliter poterit esse vera vel falsa, huiusmodi enim necessitas, impossibilitas, & contingentia, ita accidunt, ut potuerint non accidere.

Inest etiam sua quantitas propositionibus modalibus, quæ ex duplici capite potest desumi. Ex dicto, quia hoc in se continet signum vniuersale, veluti cum dicimus, omnem hominem currere est possibile: vel ex modo, qui hic est vniuersalis. Modi vniuersales dicuntur impossibile, & necesse; contingens verò, & possibile particulares dicuntur. Propositiones, quæ dicto, & modo vniuersali gaudent, simpliciter vniuersales dicuntur; quæ dicto & modo particulari afficiuntur absolute particulares vocantur. Mixte dici possunt, quæ dictum habent vniuersale, & modum particularem. Nihilominus præcipua ratio ab omnibus habetur circa quantitatem modi, & quidquid sit de quantitate dicti, propositio illa vniuersalis appellatur, cuius modus vniuersalis est, illaque particularis nuncupatur, quæ signo particulari est contenta. Ratio propter quam in his propositionibus ratio non habeatur de quantitate dicti est, quia signum vniuersale in dicto contentum non immediate afficit totum subiectum, cum enim dicimus, omnem hominem currere est possibile, signum omne immediate tantum afficit terminum *homo*, qui non est adequatum subiectum huius propositionis, hoc enim est totum hoc complexum, omnem hominem currere, sicuti totum hoc complexum, *Omnis homo est animal*, est subiectum huius enunciationis, *Omnis homo est animal est propositio*. Ratio propter quam metiamur quantitatem harum propositionum per signa est quia ratione horum, quædam continentur sub aliis, & contentæ sunt particulares, & continentes vniuersales, sicuti in his propositionibus, *Omnis homo est animal*, *Aliquis homo est animal*. Prior est vniuersalis, quia posteriorem in se continet, valet enim: *Omnis homo est animal*: ergo aliquis homo est animal; & posterior particularis, quia sub alia continetur, & tantum ad quandam veluti partem illius se extendit.

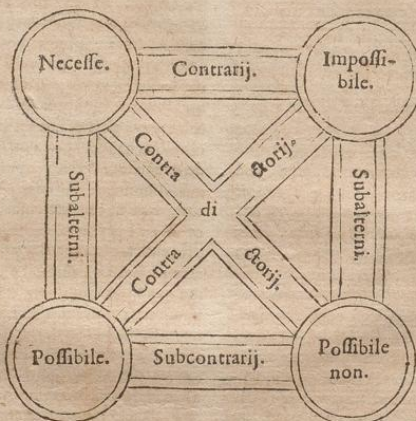
Ob hanc rationem necesse, & impossibile dicuntur modi vniuersales, quia sub se continent possibile, seu contingens, & possibile non, seu contingens non: Valet enim consequentia: Necesse est Petrum currere: ergo possibile seu contingens est Petrum currere; non tamen à contrario. Similiter valet: Impossibile est Petrum currere: ergo possibile est Petrum non currere, non tamen licet inferre: Possibile est Petrum non currere: ergo impossibile est Petrum currere. Indicat etiam hanc vniuersalitatem horum modorum necesse & impossibile, illorum æquipollentia, æquipollent enim eo modo, quo alia contraria *omnis & nullus* postposita negatione, idem enim valet, necesse est Petrum non currere; ac impossibile est Petrum currere, & idem sonat, impossibile est Petrum non currere; ac necesse est Petrum currere. Æquipollentia, necesse & possibile more subalternorum proposita & postposita negatione, idem enim significat, non necesse est Petrum non currere, ac, possibile est Petrum currere. Eadem ratione æquipollent impossibile, & possibile non, quia idem valet non impossibile est Petrum non currere, ac possibile est Petrum non currere. Impossibile, cum possibili & necesse, cum possibili non, negatione præposita æquipollent, quia ratione æquipollent signa propositiones, quæ oppositionem contradietoriam habent. Ex his enim propositionibus, impossibile

C est

est Petrum currere, Possibile est Petrum currere; cuiusque negationem præponas, alteri æquiualebit, sicuti in his cõtingit: Necessè est Petrum currere: Possibile est Petrum non currere: idem enim valet, Non possibile est Petrum non currere, ac dicere, Necessè est Petrum currere. Aduerte in ordine ad æquipollentiam harum propositionum negationem postpositam modo vocari illam, quæ in dicto includitur, siue dictum postponatur, siue præponatur, quia id quod præstat negatio non postposita termino *Omnis*, aut *Nullus*, aut *Aliquis* respectu horum signorum, præstat inclusa in dicto respectu horum modorum *Necessè*, &c.

6 Addit Hurtadus *disp. 4. sect. 11. ex Patre Fonseca lib. 3. cap. 10.* hos modos *Necessè* & *impossibile* esse vniuersales, quia se extendunt ad omnia tempora; & hunc modum, *Possibile*, esse particularem, quia rem esse possibilem, non dicit esse possibilem in omni tempore, sed tempore importato per copulam, in quo differt à modo impossibili, qui cum negatiuus sit, negat possibilitatem pro omni tempore. Doctrinam hanc non probo, quia *Necessè* tantum se extendit ad omne tempus ratione materie, quia id quod modò est necessarium ex natura sua, semper est necessarium, quâ ratione *Possibile* etiam se extendit ad omne tempus, implicat enim rem modò possibilem, fieri impossibilem tempore venturo. Ratione autem formæ *Necessè* tantum dicit tempus importatum per copulam, quia si per impossibile crastina die fieret non necessarium, hominem esse animal,

ex eo quod hodie esset necessarium, hodiè verè diceretur, Necessè est hominem esse animal. Idem censeo de impossibili, quod tantum ratione materie se extendit ad omne tempus, si enim chimæra modò repugnans, crastina die possibilis esset futura, verè hodie dici posset, chimæra est impossibilis, quod enim terminus impossibilis sit negatiuus, probat negare omnem possibilitatem, non tamen ratione formæ illam negat pro omni tempore, sicuti cùm negamus Petrum currere, negamus Petro omnem cursum, non tamen pro omni tempore. Vnum in hac re verum est ex hac propositione, necesse est Petrum currere, legitime inferri: ergo semper currit; & ex hac propositione, Impossibile est Petrum currere, legitime deduci: ergo nunquam currit: ex hac autem, possibile est Petrum currere non posse adhuc inferri: ergo aliquando currit. Sed hoc non probat terminum *Possibile* restringere suum significatum respectu temporis ad quod se extendat *Possibile*, aut *Necessè*, quia significatum huius propositionis, Possibile est Petrum currere, non est Petrum actu currere, sed non repugnare cursum Petri, quod pro omni tempore verum est. Standum ergo est rationibus, quas adduxi propter quas *Necessè*, & *Impossibile* modi vniuersales dicuntur, & *Possibile* seu *Contingens* modus particularis appellatur. Vt autem faciliè percipias totam doctrinam traditam de vniuersalitate, & oppositionem horum modorum, illam tibi subscripta figura præsentabit.

Notare etiam oportet, quòd sicut signa *Omnis* & *Nullus*, quæ ex se sunt vniuersalia, si negatione afficiantur, fiunt particularia; & hoc signum *Aliquis*, qui ex se est particularis, si negetur fit vniuersalis; sic hi modi, *Necessè*, & *Impossibile* ex se vniuersales, si negetur fiunt particulares, & hic modus possibilis si negetur vniuersalis fiet. Ex hoc inferes ex illis dictionibus infra adductis, *Amabimus*, *Edentuli*, *Place*, *Purpurea*, illas continere modos vniuersales & consequenter propositiones vniuersales, in quibus negantur modus *possibilis* & *contingens*, & affirmantur modus *impossibile*, & *Necessè*, huiusmodi sunt *Place*, & *Purpurea*: illas verò continere propositiones particulares, in quibus affirmantur *Possibile*, & *contingens*, & negantur, *impossibile*, & *Necessè*, huiusmodi sunt *Amabimus*, & *Edentuli*.

PUNCTUM X.

De æquipollentia & oppositione modalium.

1 Svpposita iam doctrinâ traditâ harum propositionum æquipollentia, & oppositio facillimè explicantur. Propositiones omnes modales quæ sunt in eadem dictione ex quatuor annumeratis sunt sibi æquipollentes. Rem inspicere in propositionibus respondentibus huic dictioni *Amabimus*: Petrum currere est possibile: Petrum currere est contingens: Petrum currere non est impossibile: Petrum non currere non est necessè. Has sibi æquipollere patet ex terminis, esse enim possibile, & esse contingens, idem est; deinde non esse impossibile idem est ac esse possibile, & non esse necessè non currere, idem est ac esse possibile currere: si enim non esset possibile currere, non currere

necessè esset. Idem ratione simili inuenies in omnibus dictionibus, si illas percurras. Si autem petas regulam aliquam ad cognoscendam propositionum modalium æquipollentiam, hanc tibi accipe: Quælibet propositio modalis, in quocumque modo sit, habet sibi tres alias æquipollentes in tribus aliis modis. Propositio de modo possibili, dicto, & modo affirmato, habet æquipollentem de contingenti, dicto & modo affirmato; de impossibili, dicto affirmato & modo negato; de necessè, negato dicto & modo. Reperies has propositiones in hac dictione *Amabimus*. Propositio de possibili, dicto negato, & modo affirmato, habet æquipollentem de contingenti, dicto negato, & modo affirmato; de impossibili, dicto, & modo negato; de necessè, dicto affirmato, & modo negato. Reperiuntur hæ propositiones in *Edentuli*. Propositio de possibili, dicto affirmato, & modo negato, habet sibi æquipollentem de contingenti, dicto affirmato & modo negato; de impossibili, modo & dicto affirmato; de necessè, dicto negato & modo affirmato. Sunt huiusmodi propositiones sibi æquipollentes in *Place*. Propositio de possibili, dicto & modo negato, habet æquipollentem de contingenti, dicto & modo negato; de impossibili, dicto negato & modo affirmato; de necessè, dicto & modo affirmato. Hæ propositiones respondent dictioni *Purpurea*.

2 Assignaui æquipollentes in reliquis aliis modis quatuor propositionibus differentibus, quæ de possibili possunt reperiri, quibus cognitis facile tibi erit assignare æquipollentes alias propositionibus respondentibus aliis modis, iuxta prædictas dictiones, in quibus agnosces, quomodo dictum & modus debeant affirmari, aut negari, ut propositioni de hoc modo necessè aut impossibili aliorum